

Radiotherapie

Wat is radiotherapie?

Door middel van bestraling of radiotherapie kunnen kankercellen worden vernietigd of beschadigd. Kankercellen verdragen bestraling slechter dan gezonde cellen. Beschadigde kankercellen herstellen zich niet of nauwelijks. Gezonde cellen herstellen zich meestal wel. Radiotherapie kan op twee manieren worden toegepast, namelijk als uitwendige bestraling en als inwendige bestraling.

Uitwendige bestraling

Uitwendige bestraling wordt het meest toegepast. Bij uitwendige bestraling komt de straling uit een toestel en dringt van buitenaf door tot in het te bestralen gebied met de (mogelijk aanwezige) kankercellen. Het gebied dat wordt bestraald, verschilt per patiënt. Ook de duur van de totale serie bestralingen kan variëren. Uitwendige bestralingen vinden poliklinisch plaats.

Borstsparende behandeling

De borstsparende behandeling omvat een lumpectomie, een schildwachtklieronderzoek of een okselklieroperatie en radiotherapie. De radiotherapeutische behandeling bestaat uit een serie uitwendige bestralingen van de gehele borst en meestal bestraling van het operatiegebied (**boost**). Het doel hiervan is eventuele in de borst achtergebleven tumorcellen te vernietigen. De bestralingen duren ongeveer zes weken.

Voor de bestralingen wordt u opgeroepen door het bestralingsinstituut, waar u eerst een intake-gesprek heeft met de radiotherapeut. Daarna wordt een afspraak gemaakt voor een zogenaamde simulatiebestraling waarbij wordt het te bestralen gebied zorgvuldig bepaald en met behulp van een simulator wordt er een proefbestraling gedaan. Ze berekenen precies hoeveel straling in totaal en hoeveel per keer moet worden toegediend.

Bijwerkingen

Sommige mensen hebben veel last van bijwerkingen, anderen merken er weinig van. De belangrijkste bijwerkingen van de bestraling bij een borstsparende ingreep zijn vermoeidheid en huidproblemen.

Invloed op de algemene gesteldheid

Voor het herstel van gezond weefsel dat is bestraald en voor het opruimen van de dode kankercellen, heeft het lichaam extra energie nodig. Dat is de reden dat veel patiënten last hebben van vermoeidheid. Ook kan voor patiënten die poliklinisch bestraald worden, het heen en weer reizen voor de bestralingen een extra belasting vormen.

De vermoeidheid kan vaak tot enkele weken na de totale behandeling aanhouden.

Invloed op de huid

Straling heeft niet alleen invloed op kankercellen, maar ook op gezonde cellen in het bestralingsgebied. Bij de behandeling kan de huid die wordt bestraald een reactie vertonen. Tegenwoordig zijn de reacties van de huid minder sterk dan vroeger omdat de apparatuur de huid zoveel mogelijk spaart. Toch kan de huid sterk reageren. De reactie van de huid begint met roodheid, meestal twee tot vier weken na de eerste bestraling. Daarna ontstaat extra pigmentatie, waardoor de huid donkerder wordt. Een enkele keer ontstaan blaren. Op die plaatsen gaat de huid meestal open. Huidreacties zijn het sterkst in de huidplooiën (bijv. de oksel) en bij het operatielitteken. Doorgaans genezen huidreacties binnen vier tot zes weken na afloop van de radiotherapie, ook als de huid is opengegaan. Soms blijft de huid iets donkerder. Soms wordt gedacht dat een patiënt die is bestraald, niet in de zon mag. Dit is niet juist. Wel doet men er verstandig aan het eerste jaar na de bestraling de huid die is bestraald wat te ontzien met zonnen. Als de huid tijdens de bestralingskuur erg rood is geweest, kan men die beter niet te lang aan zonlicht of zonnebank blootstellen. Maar verder kan de patiënt van de zon genieten als ieder ander.

Adviezen om de huid te ontzien:

- Was de bestraalde huid niet met zeep, gebruik geen deodorant. U mag wel douchen en shampoo gebruiken (tot twee weken na de laatste bestraling).
- Dep de bestraalde huid droog met een zachte handdoek, dus niet wrijven.
- Vermijd stugge schurende en knellende kledingstukken.
- Krab bij jeuk niet aan de huid die wordt bestraald.
- Poeder de bestraalde huid twee tot vier keer per dag met ongeparfumeerde talkpoeder. (tot en met twee weken na de laatste bestraling)
- Gaat de huid open, stop dan met poederen.
- Raadpleeg uw radiotherapeut als de huid opengaat, ook als dit na afloop van de bestralingskuur gebeurt.
- Plak tijdens de behandelingsperiode nooit een pleister op de bestraalde huid.
- Stel tijdens de behandeling het deel van de huid dat wordt bestraald niet bloot aan direct zonlicht of aan ultraviolette straling van een solarium of een zonnebank.
- Geen (zink) zalf, crème of bodymilk gebruiken op de bestraalde huid.

Vervoer

Of u op eigen gelegenheid van huis naar de bestralingsafdeling kunt gaan of een taxi moet nemen, kunt u zelf bepalen en zal onder andere afhangen van hoe u reageert op de bestraling. Voor informatie over reiskostenvergoeding kunt u contact opnemen met uw verzekeringsmaatschappij.

Meer informatie

Kijk op de website van het ARTI, www.arnhemrti.nl